

Mit látunk a képen?

Batykó Róbert: Vörös szem

MOLNÁR RÁHEL ANNA 2019.04.14 12:03 KÉPZŐMŰVÉSZET

<https://magyarnarancs.hu/kepzoomuveszet/mit-latunk-a-kepen-118041>

Képeket nézni nem könnyű.

Talán sohasem volt az, tényleges megközelítésük a képek abszurd sokaságának társadalmi-kulturális valóságában azonban komoly munka. Az egyre agresszívabb ütemben gyorsuló digitális képgyártás folyamatában a vizuális információ egyszerre cél és melléktermék. A kortárs képkultúra egyszerre valós és virtuális térben a túlgyorsított vizualitás mindennapi elemeit nemhogy keresni nem kell, menekülni sem igen lehet előlük. A kép elérhető, közeli. Túl közeli, közelségében pedig rég feloldódtak a megközelítését valaha meghatározó művészet- és ismeretelméleti toposzok, mint amilyen egyszerűsége, eredetisége és érinthetlensége voltak. Ezek a fogalmak – később pedig e fogalmak posztmodern lebomlása – ugyan hosszú időn át határozták meg a festészeti kép identitását, mára a tényleges probléma „nem is annak a megállapítása, hogy nem beszélhetünk eredeti képről, hanem az, hogy jól tudjuk, ezt megállapítani sem túl eredeti dolog. Nemcsak a modernizmus, hanem a posztmodernizmus játszmájáról is lekéstünk már” – írja Scott Rothkopf Wade Guytonról, a kortárs művészetelméleti diskurzus „új absztrakciójának” egyik legismertebb festőjéről. A festészet elvesztette nemcsak hagyományos referenciapontjait, de a 20. század elejétől a saját halálát tematizáló diskurzus felhajtóerejének (paradox módon megtermékenyítő) keretrendszerét is. Új referenciapontokra van szükség, amelyeket jobb híján épp saját helyzetének vállalt bizonytalanságában, a festészet hagyományos jelentése, technikái és egy „identitásvesztett, skizoid (vizuális) környezet” párbeszédében keres.

Mi lehet a festészeti absztrakció új territórium, ha a referenciapontokat feloldó virtualitásban az „absztrakt tér, az absztrakt mű már reális környezetté vált” – a vizualitásnak olyan „válságában, ahol a képek egyre kevésbé megközelíthetők és megérthetők”?

Az elmúlt évek kiállításainak, konferenciáinak, beszélgetéseinek és cikkeinek sorában hasonló kérdéseket tettek fel a Trafó Galéria március 1-jei beszélgetésének résztvevői is: Fenyvesi Áron kurátor a galériában kiállító Szinyova Gergővel, illetve Kristóf Gáborral és Batykó Róberttel beszélt az új absztrakció, a digitális képkultúra és a klasszikus festészeti toposzok problémás és nagyon is személyes összefüggéseiről és kihívásairól. A három fiatal képzőművész egyéni munkáját

főként a virtuális képalkotás termékeinek s a vizuális információáramlás végtelen hullámának befogadására (és befogadhatóságára) adott különböző analóg festészeti reflexiók kötik össze. Munkáik a hagyományos médiumot megtartva utalnak az autonóm festmény problémás helyzetére – **egy olyan kortárs környezetben, amelyben annak jelentéstartalmai rég feloldódtak az anyagtalán virtualitás és a festészeti képet tematizáló kortárs művészetelméleti kontextusok útvesztőjében**. S bár munkájukat összekapcsolja a magyarországi új festészetről folytatott elméleti diskurzus, műveiken belül a fenti karakterek változatos – ha nem ellentmondásos – formákban jelennek meg. Kristóf Gábor az ofset nyomtatás **melléktermékeit használja fel térbeli-installációs munkáihoz**, Szinyova Gergő absztrakt festményei **a sokszorosítás és nyomtatás vizuális kódjaival dolgoznak**, míg Batykó Róbert a geometrikus absztrakció hagyományához is kötődő sorozatain a mindennapi (virtuális) képkultúra **elhagyott elemeinek festészeti átíratait fogalmazza meg**.

Batykó legújabb olaj-vászon festményein a digitális képalkotás és szerkesztés folyamatának részeleleit rendező közel-távolsági világok néma tájképeibe és portréiba. Enigmatikus képtereit ismerős-ismeretlen lények, absztrakt szellemalakok figurái lakják be. **Természetes élőhelyükről, a virtualitás csendes és titokzatos teréből kiragadva merednek egymásra kérdően, vagy bámulnak üres tekintettel az acb Galéria terébe**. A kiállítás címe – Vörös szem – egyszerre utal Batykó absztrakt festészeti karaktereire és a digitális képnézés, internetes böngészés folyamatára: míg témáját korábban a valós környezet kidobott vagy elvesztett tárgyai adták, sorozatának kiindulópontja itt a virtuális képalkotás fragmentumainak gyűjteménye. Batykó talált tárgyai vektorgrafikus rajzok előállításához szükséges útmutatók fázisrajzaiból kerülnek ki. **Az interneten talált rajzokat később átszerkeszti, majd sablonok felhasználásával festi meg képeit**. Digitális és analóg technikákat ötvöző munkamódszerének **lényegi mozzanata talán befejező gesztusa: a száradás előtt Batykó gépiesen elhúzza a festékréteget**. Pontos, túéles képein hol alig látható, hol erőteljes nyomok emlékeztetnek a mindenkorai kép létrehozásának folyamatára – legyen szó a felhasznált rajzok eredeti funkciójáról vagy saját munkájáról, az internetes böngészéstől kezdve a befejező mozdulatokig. Témájukban és prezentációjukban személytelen, de kivitelezésükben nagyon is személyes képeinek **festői tartalmát így végső soron az eredetiség – a művészi kézjegy pátozának finom nyomai adják**. Ezzel párhuzamosan vesznek részt egy globális, nyomasztóan koncepciózus festészeti diskurzusban és a képek végtelen, virtuális cirkulációs hullámában. **E kontextusok viszont (paradox módon) egy időben tartják meg műveit mint festészeti képet és utasítják el munkáinak kulcsmozzanatát: az eredeti mű toposzát**. Bármilyen érzéki, poétikus képfelületről legyen szó, e művek tartalma végső soron maga a kép – **egy olyan kép, amelyet nehéz megnézni**, amely egy

önmagát meghaladó és tematizáló entitásként saját művészettörténeti, kortárs kulturális, gazdasági kontextusainak szövevényes hálójában értelmezi magát. És bár e kontextusok hosszan ívelő pályára helyezik a festészetről való gondolkodást, **végül mégsem tudnám megmondani, mit látunk a képen.**

